

איש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור לחתום, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש יא טבת תשפ"א: הדלקת נרות: ירושלים 4:06 תל-אביב: 4:20 חיפה 4:10 מוצאי שבת: ירושלים 5:22 תל-אביב: 5:24 חיפה: 5:21 ר"ת: 5:58

פרשת ויגש

"זהסר כעס מלבך"

"אין צורך לשבור צלחת..."

סיפר הגאון **רבי יחזקאל אברמסקי** זצ"ל: לפני אירוסיו בחן אותו חמיו על ידי שנשא ונתן עמו במשך שלושה ימים בדברי תורה. לאחר שהיה חמיו מרוצה מידיעותיו בתורה וחפץ לגמור את השידוך, ביקש הרב אברמסקי לפגוש את המדוברת באומרו: "בחנתם אותי במשך שלושה ימים, אולם לא סיפרתם לי כלום אודות מידותיה ומעלותיה של הבת, ולכן אני רוצה לתהות על קנקנה ולהכיר את מדותיה ותכונותיה". ואכן הסכים חמיו לבקשתו וקבע זמן לפגישה בין המדוברת לרבי יחזקאל.

בני הבית שהתרגשו לקראת בואו של בחיר עולם הישיבות, הכינו את השולחן עם כלי הזכוכית היפים והיקרים ביותר שהיו ברשותם.

והנה בדיוק ברגע שהרב אברמסקי דפק על הדלת לפגישה עם המדוברת, אירע לפתע דבר בלתי צפוי: באותו רגע משך ילד קטן בשגגה ובלי שימת לב את המפה שעל השולחן ועמה נגררו כל הצלחות והכוסות עד שנפלו על הרצפה והתנפצו לרסיסים בקול רעש גדול.

ראה הרב אברמסקי מבעד לדלת כיצד המדוברת ניגשת מיד אל הילד הקטן בנחת וברוגע, אווזת בידו בחביבות ומרגיעה אותו בעדינות מופלאה. היא לא הראתה כל סימני כעס או קוצר רוח על אף שהיה זה ברגע הכי קריטי בשבילה כשהבחור המיועד להיות חתנה מגיע.

כשראה זאת הרב אברמסקי החליט על-אתר כי שוב אין לו צורך בפגישה עמה והסכים לגמור את השידוך מיד. הוא הודיע לחמיו, על מפתן הדלת, כי כאשר ראה כיצד היא התנהגה ברוגע ובנחת בשעה לחוצה כזו ואיך היתה כל כך רחוקה ממדת הכעס, שוב אינו צריך להפגש כדי לבחון אותה...

והוסיף הרב אברמסקי לומר בדרך צחות שכבר אין צורך לשבור צלחת, משום שכבר נשברו הרבה צלחות...

הלמות עמלים – ח"ב

להסיר מדת הכעס ולנהוג בנחת עם הזולת!

נלמד מהפסוק: "ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני ואל יחר אפך בעבדך" (פרק מד-יח)

נשאלת השאלה: לשם מה הוצרך יהודה לבקש "ואל יחר אפך"? אלא מפרש הכלי יקר משום שכך טבעו של כעס, שמביא לידי טעות. לכך הקדים יהודה לבקש מיוסף שלא יכעס, כדי שיכנסו דבריו הנוכחים וטענותיו ההגיוניות באוזניו. שכן אם יכעס, יגרום על ידי כך שלא יבין ולא יקבל טענותיו, אף אם טובים ונכוחים הם ולא יוכל לשמוע בצדק.

חייב אדם להדבק במדותיו של הקב"ה וגם כשיש לו סיבה מוצדקת לכעוס, יבליג וימתין עם כעסו. וכפי שמוצאים שהקב"ה כובש כעסו ואינו מעניש מיד.

דוגמא לכך מביא האלשיך **הק'** ממה שמצינו אצל אהרן ומרים שדיברו במשה (ובמדבר יב) והקב"ה הוכיחם והודיע להם חטאתם ורק לאחר מכן נאמר: "והענן סר מעל האהל והנה מרים מצורעת כשלג ויפן אהרן אל מרים והנה מצורעת"... מזה שלא כעס עליהם מיד אלא בתחילה הודיע להם חטאתם, לומדים מוסר השכל, שאף שהקב"ה יודע חטאו של אדם בכ"ז נכנס עמו בדברים והודיע להם חטאתם ולא מיד כעס עליהם.

על אחת כמה וכמה צריך האדם להזהר לא לכעוס על חברו כשעושה לו עוול, אלא בתחילה יוכיח אותו בנחת על חטאו שעשה לו, שמא יש בידו להצטדק על כך, ואילו אם מיד יכעס עלול להתברר שכעס על חברו על לא עוול בכפו.

רבינו יוסף חיים מבגדד זצ"ל המחיש (בספרו **בן יהוידע** על מסכת קידושין) עד כמה משפיע הכעס על בריאותו של האדם ועל מראהו, עפ"י מעשה בשני בני אדם שהיו שכנים, ואחד מהם היה עשיר מופלג בעל צאן ובקר שדות וכרמים, ושולחנו שולחן מלכים ודירתו נאה ומרווחת, אך היה בשרו רזה וכחוש מאד והיה מותש כח.

לעומתו, היה שכיני בעל מלאכה והיה צורך כסף במקצועו, ולא היה בידו לקנות בשר בכל לילה כמו שכיני העשיר, אלא רק משבת לשבת, וביתו היה ריק מרהיטים וכלים נאים. והיתה דירתו קטנה צרה ודחוקה, אך היה בריא, גיבור כח ושמן בשר ופניו שמחות תמיד.

שאל אותו שכיני העשיר: מדוע אני נראה כחוש ודל ואילו אתה נראה מדושן עונג? והשיב לו: הסיבה לכך מפני שאתה בטבעך כעסן ורגזן הרבה, על כן לפחות עשרה פעמים ביום יזדמן לך כעס ורגז עם משרתיך ובני ביתך והכעס מכחיש בשר האדם ומחליש כח הגוף ומזיקו הרבה, אבל אני בטבעי במזג נח ואין לי כל כעס ורגז גם בדבר שראוי לכעוס עליו, לכן הנני בריא תמיד מכח המנוחה שיש לי.

עלון "איש לרעהו" פרשת ויגש הוקדש לעילוי נשמות

הרב החסיד ר' יעקב קאפל צבי בן ר' מרדכי מנדל ז"ל

שיום היאהרעייט חל בעשרה בטבת ומנוחתו כבוד בהר הזיתים ירושלים עיה"ק תובב"א, ת. נ. ע. ב. ה.

חתנו, משפחת ר' נתן אפטרקוט, אנטוורפן-בלגיה. חתנו, משפחת ר' יוסף בנימין הכהן, בני ברק-ישראל. חתנו, משפחת ר' מרדכי מנדל, וינה-אוסטריה

שלא להשתמש ולהנות מממון שאינו שלנו!

נלמד מהפסוק: "וילקט יוסף את כל הכסף" (פרק מז-יב)

וכתב הרמב"ן: "שהיה [יוסף] איש אמונים שהביא את כל הכסף בית פרעה ולא עשה לעצמו אוצרות כסף... אבל נתן למלך הבוטח בו כל הכסף. וקנה לו האדמה... ומצא בזה גם חן בעיני העם, כי ה' הוא המצליח את יראיו".

נשאל בעל הנודע ביהודה (בש"ת יו"ד תנינא סימן קנח) "אשה שיודעת שבעלה מקמץ בנתינת צדקה ואינו נותן לפי ערכו, והיא נושאת ונותנת בתוך הבית, והיא מחלקת צדקות לפי העושר, ויודעת שבעלה מקפיד, האם מותר לקבל ממנה?"

והשיב הנודע ביהודה לשואל בזה הלשון: "יפה הורה מעלתו, ח"ו לקבל ממנה והוא גזל גמור. ואף שביט דין כופים על הצדקה (ו"ד סימן רמח) מכל מקום מי שם את האשה לשופטת ואשה פסולה לדון. וגם לבית דין אין רשות ליקח ממנו..."

ומסיים הנודע ביהודה: "וזה שחלק עליו והורה להתיר, מחזיק ידי עוברי עבירה, וכל דבריו אינם ראויים להשיב על דברי בטלה כאלה".

ואולם בספר ערוך השולחן (סי"ג) דוחה דברי הנודע ביהודה, דכיון דקיימא לן שכופין על הצדקה, ועכשיו בזמן הזה אין לנו כח לכופ. לכן אם יש איש קמצן והאשה נותנת הצדקה בלי ידיעתו, אעפ"י שהיא בעצמה אינה יכולה להיות שופטת, אך אם הרב שבעירו אומר שלפי ערכו היינו כופין עליו לתת [אם היתה ידונו תקיפה], לכן יכולה ליתן כשיעור הזה, ואף שכפיה היא מדעת בעלים, וכאן שלא מדעתו, מכל מקום החיוב מוטל עליו ודנים בענין זה כפי חיובו.

הגאון רבי שמואל הלוי ואזנר זצ"ל, אחר שהביא (בש"ת שבט הלוי ח"ה סימן קלב) את הכרעתו זו של ערוך השולחן, כותב: "ודבריו אינם מתקבלים על הלב, דמנא לן להרוס הלכה פשוטה דאסור לקבל ממנה ודין כפיה אין כאן, כיון שהוא שלא בפני הבעל, ומה שהוא מחוייב אין כל חיוב להוציא זאת מיד האשה באיסור". [ועיי"ש שמביא משו"ת מהרי"ל (סימן קט) דמשמע שנוטה כדעת ערוך השולחן].

עוד מן הראוי להציג בנידון דידן את מה שנשאל כ"ק האדמו"ר גאב"ד אונגוואר - הגאון רבי מנשה קליין זצ"ל (בש"ת משנה הלכות חלק יב סימן קמ): מדוע אין אשה רשאית ליתן צדקה שלא ברשות בעלה ובלא הסכמתו, והרי בנוסח התנאים, כותבין "ואל יבריהו ואל יעלימו... רק ישלטון בנכסיהן שוה בשוה". אם כן, גם לה רשות על הנכסים וכמוהו כמותה ואין חילוק ביניהם?

מלבד זאת, מכיון שזכות גדולה ליתן צדקה, אף שכרע אינו מסכים, אבל בסופו של דבר כשיכיר בערך הצדקה, גם הוא יודה ויסכים למעשה אשתו ו"זכין לאדם שלא בפניו" ומדוע תמנע האשה מלתן צדקה ללא רשות?

השיב על כך גאב"ד אונגוואר: "אני בעיני לא כן עמדי, כי לא נראה להתיר לנשים לגזול מבעליהן", ועל השאלה מנוסח תנאי

"אין מאיר'ל נוטל מן המוכן לאחר..."

מעשה בחסיד שהועיד פניו לשבות באחת השבתות בסאדיגורה בצל רבו הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין זצ"ל. והנה באמצע הדרך נשתבשה לו התכנית מחמת מזג האוויר, והיה נראה שלא יוכל להגיע לשבת לסאדיגורה. גמר איפה בדעתו לשנות את כיוון מסעו ולעשות את השבת הקרובה בפרימישלאן, שם יסתופף אצל כ"ק האדמו"ר רבי מאיר זצ"ל, ואילו את השבת הבאה יעשה בצל רבו מרוז'ין. ואכן היתה זו שבת מרוממת ונעלית עד מאוד בצל הרבי מפרימישלאן. הוד קדושה חפפה עליו, והגביהתו להארות עילאיות.

במוצאי שבת נכנס אל הקודש פנימה, כתב "קוויטל" וצירף את כל דמי הפדיון שהועיד עבור רבו מרוז'ין. קיבל רבי מאיר מפרימישלאן את פניו בחיבה, העתיר עליו ברכות, אך את דמי הפדיון הורה לו ליטול בחזרה, באומרו: פדיון זה הוכן עבור הצדיק מרוז'ין, אין מאיר'ל נוטל מן המוכן לאחר אפילו כמלא נימה... זעק החסיד: "רבי! חלקו של הרבי מרוז'ין לא יגרע במאומה. אמסור לו "פדיון" במלא הסכום שהתכוונתי בתחילה..."

ואולם דבר לא הועיל, ונאלץ אותו חסיד לקחת בחזרה את דמי הפדיון עד הפרוטה האחרונה.

אספקלריא המאירה

לקדש את ה' בעיני הגוים...

בהיות הגאון רבי יעקב קמנצקי זצ"ל רב חדש בעיירת ציטיביאן (מחוז פולין), פנה אליו יהודי וסיפר לו לפי תומו, כי פקיד הדואר הנכרי החזיר לו בטעות עודף משטר של 100 ל"ט, בעוד שלמעשה שילם בשטר של 10 ל"ט. הכריע רבי יעקב שעליו להשיב את הכסף.

חלפו מספר שבועות. רבי יעקב נכנס לבית הדואר כדי לרכוש בולים. הוא הבחין שהפקיד מסר לו בולים במספר רב מכפי שהתכוון, וערכם עלה על הסכום ששילם.

רבי יעקב שמח על ההזדמנות שנקרתה לידו לקיים מעשה שיש בו קידוש השם (כמבואר בשו"ע חו"מ רס"א) והשיב מיד את הבולים המיותרים. החיוך שהופיע על פניו של הפקיד לימד על כך כי עשה את מעשהו בכוונה תחילה, כדי לוודא אם היהודי הוא שהחזיר את הכסף היה סתם "אוייל הגון", או שנהג בהתאם להוראתו של הרב החדש...

לאחר שנים רבות, סיפר לו ניצול שואה מציטיביאן, כי אותו פקיד דואר היה בין התושבים המקומיים הבודדים שניאותו להסתיר יהודים בביתם. רבי יעקב היה משוכנע, שבזכות העובדה שנהג כלפיו ביושר, החליט אותו גוי לסייע בהצלת יהודים.

במחיצות

נקי כפיים ובר לבב

בכל ראש חודש היה הגאון רבי שטיינמן זצ"ל מחלק סכומי עתק להרבה ישיבות, כוללים ומוסדות תורה, שאל אותו מנהל מוסדות אורחות תורה רבי יעקב ורז'בינסקי שליט"א: מה עם הישיבות שלנו? המצב שלהם לא יותר טוב מהמוסדות האחרים! והוא השיב לו: "אני מקבל כסף מנגידים בשביל לחלק ולא בשביל לקחת!"

כידוע, מלבד עצם העידוד של הרב שטיינמן למען החזקת תורה, היה מחלק מידי ראש חודש ליותר ממאה כוללים ומוסדות סכומי כסף גדולים שניתנו לו למען החזקת תורה. וסיפר נכדו שראה במשך השנים דבר פלא, שגם בימים שהרב שטיינמן לא חש בטוב, הרי שבראש חודש תמיד היה מרגיש טוב בחסדי ה', כדי לקיים את החלוקה כרגיל.

כאייל תערוג

"ועשית הישר והטוב..."

מעשה מופלא סופר על הגאון רבי ניסים קרליץ זצ"ל: מעשה בראובן שמכר דירתו לשמעון. כשהגיע זמן הפינוי אמר המוכר שאינו יכול לפנות את הדירה לשמעון הקונה, שכן הדירה שקנה הוא עצמו עדיין לא הושלמה בנייתה ואין לו לאן ללכת...

שמעון תמה על טענתו: הרי מהיום הדירה שלי! והסכימו שניהם להציע טענתם לפני רבי ניסים קרליץ. אמר להם רבי ניסים: עפ"י דין, אין על מה לדון שהרי המוכר לא התנה זאת בחוזה המכירה, ומכיון שזה דבר שכיח ומצוי, הרי שההפסד הוא של ראובן. שאל ראובן: ומה אעשה ולהיכן אלך? בירכו רבי ניסים בחום שימצא מקום במהרה, וכך הוי בס"ד.

ואולם חודש לאחר מכן קנה רבי ניסים דירה לבתו הצעירה, וכשהגיע הזמן לצאת מהדירה, טען המוכר, כטענת ראובן דלעיל, שאינו יכול לצאת עדיין, וכשהפצירו בו הרי חתם בחוזה שבתאריך זה הוא מפנה דירתו, ביקש להתדיין אצל רבי ניסים...

המשך בעמוד הבא

המשך מעמוד קודם

נכנסו לרבי ניסים, הוא שמע את טענותיהם, ואמר: "נו, לא קרה כלום, תשאלו עוד קצת בדירה, בתי תוכל לגור בנתיים בשכירות". ואכן המשיך המוכר לגור חודש נוסף בדירה שכבר שייכת לבתו של רבי ניסים.

יום אחד פגש הלה את רבי ניסים ואמר לו: "אתם לא יודעים איזה ס"ד יש לכם. בחודש שנשארנו בדירה התפוצץ הדוד-שמש ונגרם נזק גם לצנרת והיתה הוצאה גדולה, ובזכות הויתור שלכם הכל נפל עלי, שהרי אני צריך לפנות את הדירה כשהיא במצב תקין..."

אמר לו רבי ניסים: "א"כ עלינו לשלם לך את כל ההוצאות, שכן בעצם הדירה כבר שלנו מהתאריך שנקבע לפינוי. אלא שרצינו להיות יהודים טובים והרשינו לך להמשיך לגור בדירה, אבל אתה נמצא שם בתור אורח ולכן פשוט שכל הנזקים עלינו..."

הלמות עמלים

נקיות המעשים...

איש תם וישר התגורר בירושלים ושמו **הרב דרור בן דוד** זצ"ל, ראשיתו במשרה בכירה בתעשייה האווירית והמשכו בקבלת עול תורה והיגיעה בה יומם ולילה, (הקים כולל ביכורי יוסף וערך לוחות זמני הנץ. זכה לבנים ת"ח מחברי הספרים, 'שיחת חולין', 'כרע רבץ', 'שלום רב' ו'התורה המחכימה' ועוד). היה מופת לכל מכיריו בישרות ונקיות המעשים כדוגמא שלפנינו:

במהלך בניית בית הכנסת שיסד, נתקבלה תרומה גדולה מאד מאחד מקרוביו עבור בניית מקוה במקום. נעשו חפירות ואף שילם מכספו בעבור האדריכל, ואולם לבסוף לא הושגו האישורים והתכנית לא יצאה לפועל, כפי הנהוג במקרים כאלו חוזרים לתורם ומנסים להעביר את תרומתו למטרות חשובות אחרות כמו ארון קודש וכיו"ב, כי חבל להפסיד תרומה כה נכבדה. אמנם הרב דרור לא עשה כן, אלא לקח את כל סכום התרומה במלואו, אף שכבר הוציאוהו על הבניה, שילם מכיסו והחזיר הכל לתורם תוך כדי התנצלות שהתכנית לא אושרה...

מתוך מאמר לזכרו

הכתובה, הגאב"ד: "בכתובה דידן אין אפילו רמז שתוכל האשה ליתן מעותיו לאחרים בלי רשות בעלה כלל".

ועל הטענה שהרי זכות היא לבעל וזכין לאדם שלא בפיו, השיב הגאב"ד בתמיחה: וכי כל אדם יוכל לקחת מנכסי זולתו וליתנם כצדקה לעניים כדי לזכות את בעליהן ולא יעבור הגזלן כל עבירה בטענה כי זכין לאדם שלא בפניו? ומה שונה אשתו מאדם אחר?! והרי רק לבית דין הרשות לכפות על הצדקה, אבל יחיד הנוטל ונותן צדקה בלי רשות, הרי הוא גזלן ואין זו צדקה כלל!

מעביר על מדותיו

מעלה נשגבה שלא לנטור למרעים לו, ואף להשיב טובה תחת רעה !

נלמד מהפסוק: "זעתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מוכרתם אותי... כי למחיה שלחני אלקים" (פרק מה-ה)

נמצאנו למדים מעלתו המופלאה והנשגבה של יוסף הצדיק, אשר לא די שמחל לאחיו שהשליכוהו לבור נחשים ועקרבנים ואחר כך מכרוהו לעבד, אלא אדרבה, עוד ניחמם ועודד את רוחם ודיבר על ליבם כי מעשיהם גרמו לו ולהם טובה גדולה! ובזה הבהיר להם כי זכאים הם ולכן גלגל הקב"ה זכות על ידם.

ישנן ג' דרגות בהעברה על המדות זו למעלה מזו, ואלו הם: א) אף שמצטער על העלבון וכואב לו על כך, בכל זאת מבליג ואינו נוקם ונוטר ואינו משיב למעליבו כגמולו. ב) מיד כששומע את עלבונו מוחל למעליבו, ואינו מרגיש שיש לו על מה לנקום. ג) הוא שמח בעלבונו עד שמרגיש צורך להשיב טובה למעליבו.

ג' דרגות אלו רמוזות באמרת חז"ל (ושבת פח): "הנעלבין ואינם עולבין, שומעים חרפתם ואינם משיבים, עושים מאהבה ושומחים ביסורים, עליהם הכתוב אומר ואוהביו כצאת השמש בגבורתו".

דרגה א' מרומזת ב"הנעלבים ואינם עולבים" - אף שנעלב, מבליג ואינו מעליב חזרה. דרגה ב' מרומזת ב"שומעין חרפתן ואינם משיבים" - הוא רק שומע ואינו שם על לבו להיעלב וממילא אינו מקפיד, דרגה ג' מרומזת ב"עושים מאהבה ושומחים ביסורין" ששמח בעלבונו כי מבין שמאת ה' היתה לו זאת לטובתו, לכפר על עוונותיו, ולכן כה שמח הוא עד שחש הכרת הטוב למעליבו ומודה לו על כך שבזכותו מתכפרים לו עוונותיו.

ואולם מצינו לאידך גיסא בדברי חז"ל (ויומא כג): כל תלמיד חכם שאינו נוקם ונוטר כנחש אינו תלמיד חכם! וכבר שאלו על כך חז"ל, הרי אדרבה, ישנה מעלה להיות מהנעלבין ולא עולבין וכו' שעליהם הכתוב אומר "ואוהביו כצאת השמש בגבורתו"? ומתרגמים חז"ל: "לעולם דנקיט ליה בליביה" [=אינו נוקם למעשה, אך בגלל כבוד התורה צריך לשמור העלבון בלבן].

מצא לכך הגאון **רבי יוסף שאול נתנזון** זצ"ל (בספרו **דברי שאול**) רמז בפסוק "הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב" - הנשיכה בראש גלויה וניכרת היא, ואילו הנשיכה בעקב נסתרת היא יותר, נמצא שנשיכת הנחש אינה גלויה ואינה ניכרת. בדיוק כך צריך הת"ח לנקום, באופן "דנקיט ליה בליביה". כלומר: להסתיר בלב ולא לעשות מעשה בגלוי, וזהו "נוקם ונוטר כנחש"...

מנה כפולה על שום מה?

ידיד אישי היה לו **לגאון מטפליק - רבי שמשון אהרן פולונסקי** זצ"ל ושמו ד"ר מרדכי אליאש. הוא מסר לרבי שמשון בכל חודש סכומי כסף לחלקם לצדקה. הוא לא נהנה מהכספים אף לא בפרוטה אחת. כי אם חילק הכל לעניי ירושלים. היו שבאו אליו לביתו, והיו ששלח אליהם לביתם.

פעם הבחינו בני ביתו ששולח למשפחה פלונית מנה כפולה... שאלוהו: מה ראה על ככה? השיב הגאון: "להוי ידוע לכם שכאשר יצאתי מהפוגרומים ברוסיה לילך ארצה, רעבנו ללחם. האיש הזה שאני שולח אליו כעת, היה אז גבאי צדקה, אך קפץ את ידו ממני, עכשיו התהפך הגלגל. אני המחלק צדקה והוא המקבל, ובכדי שלא להכשל ח"ו בשמירת טינה, הריני שולח לו במודה גדושה יותר, שלא יטענו ח"ו בעולם האמת, אולי נקמתי ונטרתי..."

מרבצי תורה מעולם החסידות

"ואוהביו כצאת השמש בגבורתו..."

פעם נסע הגאון **רבי משה שמואל שפירא** זצ"ל במיוחד לירושלים למסיבת "תנאים" לבתו של תלמידו לשעבר, מקרוביו תמחו מאד על כך, שכן באותה תקופה, מפאת חולשתו, לא היה נוסע לשמחות אף של מקורבים ביותר. ומה ראה לנסוע במיוחד ירושלימה. ועוד לשמחת תלמיד שאינו קשר אליו במיוחד...

כשהובעה הפליאה לפני בנו, השיב: מכיון שידוע על עוולות שעשה אותו תלמיד בדברים שהיו חשובים לאבי עד מאוד. על כן התבטא אבי שחושש שמא יש לו נגיעה כלשהי ביחס לאותו תלמיד, שמה שאינו נוסע הוא לא מחמת הבריאות אלא מסיבה אחרת... לכן בלית ברירה נוסע במיוחד להשתתף בשמחתו...

הלמות עמלים

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

"כשעושים דברים טובים..."

הפנייה הגיעה לר' יוסי בערוץ פרטי, והוא הבין ש"אם אין אני לי מי לי". בירר את העניין ובחכמתו קלט שעם כסף אפשר לפתור את עיקר הבעיה.

ר' יוסי שקע בסוגיה והתברר שהסכום שמפריד בין המנוחה האומללה לקבר-ישראל מסתכם ב-20,000 ₪ אבל כסף מנלן?

השאלה נשמעת רלבנטית כשהבעיה אינה שלך. אך כל אחד מבין שאם הבעיה הזו הייתה חלילה שלו, אזי הסכום הזה לא היה מפריד בין הבעיה לפתרון. כנראה שאצל ר' יוסי הבעיה של הזולת היא הבעיה שלו - והא ראייה: הוא מיהר להשיג הלוואה על שמו, ועוד יותר מכך מיהר לזרז את הבאת הגופה וההלוואה שהתקיימה בארץ - בתום 80 יום מהפטירה!

ביום ב' דראש השנה תשפ"א סיפר ר' יוסי כמשיח לפי תומו לאמו שתחלי על הסיפור וכאשר תמהה "מה יהיה עם הכסף? ומה גם, בתקופת הקורונה! - הרי אתה בתקופה זו לא עובד ואין לך פרנסה, היאך אתה עושה דברים כאלו, מרוקן לגמרי את חשבון הבנק שלך ונוטל הלוואה על שאר הכסף?" השיב ברוגע: "כשעושים דברים טובים - השם עוזר!"

* * *

'הלן, ר' יוסי?'

'כן. מי מדבר?'

'מאוסטרליה, זוכר אותי?'

'בטח, איך אפשר לשכוח!...'

'תשמע סיפור!...'

לפני שנשמע מה היה בפיו של האוסטרלי, נציין שבעבר הרחוק סייע ר' יוסי בגיוס משאבים לארגון חסד, ובאחד ממסעותיו הגיע גם לאוסטרליה וכך הכירו השניים.

פלוגי מאוסטרליה מספר לו כך: נפטר פה יהודי ללא קרוב וגואל. מיד התארגנו לגייס עבורו תרומות שיכסו את הוצאות הקבורה וכו', אבל מה קרה ברגע האחרון? התברר שיש לו קרוב והוא לקח על עצמו את כל ההוצאות.

נשארנו עם הכסף שכבר נתרם, ובהתייעצות עם התורמים הוחלט להעביר אותו למת-מצווה אחר - אז אולי יש לך 'מת-מצווה'? אני יודע שזו שאלה מוזרה, יהיו גם שיטענו מצחיקה, אבל חשבתי שאתה האדם שמתאים לשאול אותו את השאלה הזו!

ר' יוסי שומע את הדברים וחושב שהוא מתעלף - "רק יומיים עברו ממתי שסיפרתי לאמא על הסיפור, אני עומד עכשיו יומיים אחר ראש השנה וכבר מתקשרים אלי..." הוא מהרהר.

מי שלא יראה כאן יד ה', הלא ל"סגי נהור" יחשב.

הכסף הועבר מאוסטרליה לארץ בהעברה מיידית, ור' יוסי מהרהר לעצמו: "כשעושים דברים טובים - השם עוזר!"

עשרות-רבות של שנות אֶלְמָנוּת, הסתיימו בקיץ האחרון.

גב' פ. מארצות-הברית הלכה לעולמה בגיל קרוב ל-100, בהותירה אחריה שתי בנות. בעלה הלך לעולמו בגיל צעיר יחסית, במהלך שהות בארץ-ישראל, ונטמן בהר המנוחות. כמה פשוט וטבעי עבורה היה לרשום בצוואתה: "לאחר מלאת ימי ושנותי, מבקשת להיטמן בהר המנוחות לצידו של בעלי".

חלקת הקבר הייתה שמורה עבורה עוד מימי חייה - אך איזה מסע יסורים היה נכון עבורה דווקא לאחר פטירתה!

* * *

כאמור היו לה לגב' פ. שתי בנות. אחת שומרת-מסורת ברמה כזו או אחרת, ועל כל פנים משתייכת ל'אורתודוקסים'. והשנייה, פלורליסטית. 'קונסרבטיבית' או שמא 'רפורמית' - למאי נפקא-מינה? מה זה משנה?

לצורך העניין נקרא לראשונה 'אסתר' ולשנייה 'פאני'.

מיד לאחר פטירת האם, החלה אסתר להיערך להטסת הארון ארצה - והימים ימי קורונה. גם בתקופה זו מטיסים מתים ארצה, אך הביורוקרטיה יותר מורכבת. תיכף התברר לה שזו רק הבעיה הקטנה: אחותה כלל לא שיתפה פעולה, והפתיעה אותה שהתוכנית שלה אחרת לחלוטין: קבורה אלטרנטיבית.

ישנן כמה אלטרנטיבות לקבר-ישראל, אחת גרועה מהשנייה. במזרח הרחוק היה מקובל שלא לקבור מתים, אלא לשרוף אותם. השיגעון הזה חלחל גם למערב, וזה מה שתכננה - רחמנא לצלן - הבת הרפורמית.

אסתר התחלחלה! מה מקום לרעיונות הזויים שכאלה כאשר אמא ציוותה במפורש שרצונה להיטמן בהר המנוחות לצד אבא, כיצד ניתן להעלות על הדעת להפר את צוואתה ולקבל את האפר בתוך צנצנת. היה לא תהיה!

אבל עם מחשבות ורצונות בלבד לא מנצחים במערכה. לא היה בידה כסף להטיס את המנוחה ארצה, לא מושג איך עושים זאת, ולא אנרגיה מיותרת להילחם. ובל נשכח שאם המנוחה הייתה בערך בת 100, אז גיל ה"יתומות" לא מאוד רחוק משם...

בלית הסכמה מצד המשפחה כיצד לבצע את הקבורה, המשיכו הרשויות לשמור על הגופה במקרה. לא יום ולא יומיים - כי אם במשך שבועות ארוכים!

* * *

בדרך-לא-דרך נודע הדבר לר' יוסי פרנקל, בעל ארגון "עזרה ללא גבולות". אם עד היום לא שמעתם על הארגון הזה, כנראה שלא נתקלתם בסבך הביורוקרטיה אבל ר' יוסי בעל הארגון מוכר כמי שמסייע בסבך הביורוקרטיה, ובפרט בתקופת הקורונה כשהביורוקרטיה הנצרכת על מנת להגיע לארץ או לצאת ממנה לבני חו"ל וההתעסקות עם משרד הבריאות לא פשוטה עבור תושבי הארץ וק"ו לא לתושבי חו"ל.

קוראים נכבדים: לפני שבועיים פרסמנו מאמר על משקה (תה) טבעי ובריא אשר לו מעלות רבות, כמו חיזוק המערכת החיסונית נגד שפעת ונגיפים בכלל ומחלות אחרות הקשורות ללב, סכרת, זרימת הדם. המשקה בהשגחת בד"ץ הרב רובין, רבנות בית-שמש מספר הטלפון הנכון להתקשרות 02-6480277, 0545252463 שימו לב אין במודעה זו המלצה, השימוש במשקה באחריותו הבלעדית של המשתמש

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו?

שמעת ממקור ראשון? ספר לנו עכשיו!

פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il